

MANUAL DEL TREBALL FINAL DE GRAU

DOBLE GRAU EN TURISME I
MÀRQUETING

Centre adscrit a:

Dr. Óscar Gutiérrez
oscar.gutierrez@eum.es

MANUAL DEL TREBALL FINAL DE GRAU 2024-2025

Doble Grau Turisme i Màrqueting

(Instruccions per a l'elaboració del TFG)

1. Preàmbul

L'objecte d'aquest document és establir els criteris que s'han de seguir pel que fa als aspectes formals de presentació del **Treball Final de Grau (TFG) del ensenyament de Doble Grau Turisme i Màrqueting de l'Escola Universitària Mediterrani, centre adscrit a la Universitat de Girona**. Es pretén, així, donar unes pautes sobre les característiques i aspectes formals de la presentació dels treballs, obligatoris, com és sabut, per poder obtenir la titulació pròpia del ensenyament.

El TFG, per al Doble Grau, és una **assignatura de 15 + 15 ECTS** en què s'ha de realitzar un treball de recerca, de forma que **es poden desenvolupar dos TFG independents** (en aquest cas, cal seguir el Manual de cada Grau) o **un TFG que reculli aspectes dels dos Graus** (en aquest cas, cal seguir aquest Manual). Per facilitar la realització del treball **s'impartiran sessions de TFG pel Coordinador de TFG de Doble Grau i tutories personalitzades dels tutors** des de setembre fins al lliurament definitiu de TFG.

Des del curs 2024-2025, per tal de poder valorar de forma adequada **les competències professionals necessàries referents al treball en equip**, llevat de casos excepcionals, **el TFG ha de ser elaborat en grup (dos membres)**.

El TFG comporta la realització per part dels estudiants d'un **treball de recerca** (amb estructura similar a un article acadèmic) o un **treball amb format de TFG industrial** (recerca aplicada a una empresa) en què es practiquin, s'integrin i es desenvolupin els coneixements, les capacitats, les competències i les habilitats requerides en l'ensenyament corresponent, en aquest cas Turisme i Màrqueting. Des de coordinació de Doble Grau de TFG s'oferirà a l'alumnat un ventall de temes de cada professor perquè pugui desenvolupar el seu TFG. Aquests temes estan íntimament relacionats amb les línies dels Grups de Recerca de l'Escola Universitària Mediterrani: Image, Satisfaction and Tourism Behavior (ISTB), Sistemes Innovadors de Monetització de Periodisme, Màrqueting i Turisme Digital (SIMPED), del Grup de Recerca sobre Periodisme i Màrqueting Digital i Banda Ampla i d'altres que puguin sorgir, que aportaran a l'estudiant el *know how* metodològic i poden utilitzar els resultats obtinguts amb finalitat acadèmica. El tema escollit ha de ser acotat, concret i comprendre aspectes relacionats tant amb el turisme com amb el màrqueting. Els objectius han de ser clars i plausibles.

2. Organització i presentació del treball

Atès el caràcter únic de cada TFG, no es proposa cap esquema tancat de desenvolupament sinó que és cada estudiant amb el seu tutor o tutora qui dissenya el treball. Malgrat això, és convenient que el treball s'ajusti a unes determinades normes de presentació, al servei de la claredat expositiva i l'ordenació i tractament sistemàtic de la informació, ja que tot plegat n'afavoreix la comprensió i l'avaluació. És aconsellable, per tant, que **l'estructura del Treball Final de Grau** s'adeqüi als apartats que s'indiquen a continuació:

- Portada
- Resum i paraules clau
- Índex
- Introducció
- Marc teòric.
- Metodologia.
- Anàlisi de resultats.
- Conclusions
- Bibliografia
- Annexos (si escau)

Els títols dels capítols, si escau, cal numerar-los amb xifres aràbigues consecutives (1, 2, 3...) i s'han d'escriure amb **LLETRA RODONA, NEGRETA I MAJÚSCULES**. Al final de cada capítol s'ha de fer un salt de pàgina. Els títols dels subapartats (1.1, 1.2...) també es numeren amb xifres aràbigues consecutives. Els títols dels subapartats s'escriuen amb **lletra rodona i negreta i en minúscula**. Al final de cada subapartat no s'ha de fer un salt de pàgina, llevat que l'apartat següent sigui el de Conclusions.

2.1. Portada

A la part central de la portada han de aparèixer els **logotips de l'Escola Universitària Mediterrani i de la Universitat de Girona** i s'hi ha d'especificar de forma destacada el **títol del treball** i que es tracta d'un **Treball Final de Grau**. A la part inferior, s'hi ha de fer constar el **nom i cognoms de l'estudiant**. A sota, s'ha d'indicar el nom i cognoms del professor o professora que ha tutoritzat el treball, la **denominació de l'ensenyament**, el **curs acadèmic** i la **convocatòria (juny o setembre)**. No es numera aquesta pàgina. **Després de la portada, s'hi ha d'incloure un full en blanc.**

2.2. Resum i paraules clau

Després de la portada i del full en blanc posterior, s'ha d'incloure un **resum del treball en la llengua en què es redacta el TFG**, d'una extensió entre 200 i 500 paraules, que en sintetitzi el contingut essencial amb aquesta estructura: **tema, justificació, objectius, metodologia, principals resultats, frase conclusiva**. A continuació, s'han d'assenyalar les **paraules clau** (no menys de cinc i no més de deu), indicadores dels temes abordats en el treball.

Si la llengua emprada en el treball és una de les dues llengües oficials de la Universitat de Girona (castellà i català), **cal afegir en anglès el títol i un resum (abstract)** d'una extensió entre 200 i 500 paraules. A continuació, s'han d'assenyalar les **paraules clau en anglès (keywords)**. Si el treball es presenta en una tercera llengua (anglès, alemany, francès i italià), cal adjuntar el títol, les paraules clau i un resum d'una extensió entre 200 i 500 paraules en una de les dues llengües oficials.

2.3. Índex

El TFG ha de contenir un **índex inicial amb les diferents parts del treball** (excepte la portada, el resum i paraules clau, i el mateix índex), en què s'assenyali la pàgina en què comença cada apartat. L'índex ha de posar-se darrere del full del resum.

2.4. Introducció

La **introducció** ha de presentar el treball en **un sol bloc**, sense subtítols, amb aquesta estructura: **justificació, hipòtesis (si escau), els objectius, la metodologia emprada (fonts i eines) i les parts en què es divideix**. La introducció ha de ser breu i s'ha d'acabar amb un salt de pàgina.

2.5. Marc teòric

El **marc teòric** provindrà principalment de **fonts indexades actualitzades** (preferiblement dels darrers 7 anys), trobades per exemple a partir de *Google Scholar* o *Dialnet* (un mínim del 50%, sent preferible per sobre del 75%), **apareixent citats cada paràgraf o idea exposats**, i estarà estructurat preferiblement en un sol bloc, sense subapartats. Se cercarà a las principals revistes acadèmiques de turisme, màrqueting, economia i empresa informació el més actualitzada possible sobre el tema escollit (tema exacte o relacionat) i es recollirà de forma sintètica i correctament referenciada. **Per a les cites se seguirà exclusivament i de forma obligatòria la normativa APA 7a edició (APA 7).**

2.6. Metodologia

S'ha d'explicar amb claredat la metodologia aplicada, fent referència a **totes les eines utilitzades per elaborar el treball, principalment en l'obtenció dels resultats**. Entre les eines més habituals hi ha les enquestes, entrevistes, *focus group*, anàlisi estadística, observació científica, anàlisi de legislació, etc. En tots els casos es poden utilitzar **fonts primàries** (dades obtingudes específicament per a la elaboració del TFG i que no han estat publicats anteriorment) o **secundàries** (dades provinents d'altres fonts ja publicades).

2.7. Anàlisi de resultats

En aquest apartat cal exposar els **resultats aconseguits mitjançant l'aplicació de la metodologia escollida i interpretar-los**. S'aconsella la utilització de **taules sintètiques, gràfiques explicatives** (es poden obtenir a partir d'Excel) i **eines estadístiques**. Òbviament, aquesta és la part del TFG en què l'estudiant té més llibertat perquè pugui ser elaborada d'una manera o d'una altra.

2.8. Conclusions

Les **conclusions combinen els resultats amb el marc teòric**. Han de tenir una estreta relació amb el que s'ha argumentat en el desenvolupament del treball, però no poden ser un resum del que s'ha exposat, sinó que **han de donar resposta a les hipòtesis, qüestions i objectius plantejats**. Han de ser breus, concloents i tenir forma d'asseveració (i no pas d'interrogació). Cal incloure limitacions en la recerca i línies futures de recerca. Les conclusions s'han d'acabar amb un salt de pàgina.

2.9. Bibliografia

S'hi han de **fer constar totes les obres emprades per a l'elaboració del treball, citades dins del text**. Les referències bibliogràfiques han de ser **completes i contenir tota la informació bibliogràfica seguint el sistema APA 7**. S'han d'ordenar **alfabèticament pel cognom de l'autor o autora**. En cas que hi hagi diverses obres amb una mateixa autoria, l'ordre ha de ser cronològic.

3. Tipografia, interlineat i marges

- **Tipus i mida de la lletra:** Arial (11 punts); Times New Roman (12 punts); Tahoma (10 punts); Calibri (12 punts); Trebuchet MS (11 punts) o similar.
- **Títols de les diferents parts del TFG:** 14 punts.
- **Notes al peu de pàgina:** lletra de 2 punts per sota de la mida triada per al TFG.
- **Interlineat:** senzill o 1,10 justificat amb una línia de separació de paràgrafs.
- **Marges:** superior: 2,5 cm; inferior: 2,5 cm; esquerre: 2,5 cm; dret: 2,5 cm.

4. Altres normes generals

- El treball ha de presentar-se editat a **dobte cara** en fulls **DIN-A4**.
- Els **termes expressats en una llengua diferent a la del TFG** s'han d'escriure amb **lletra cursiva**.
- L'estudiant ha de tenir una **cura especial amb les normes ortogràfiques i gramaticals de la llengua usada en el treball**, així com amb les **normes de puntuació**.

- Cada il·lustració, fotografia, taula, gràfic o mapa han d'anar **numerats**. En tot cas, cal **indicar la font original**.
- Ha de **paginar-se tot el treball, excepte la portada i las pàgines en blanc**. Els números de pàgina s'han de posar **centrats a la part inferior** del full.
- El treball **no té una extensió mínima o màxima definida** pel que fa a nombre de pàgines. És preferible un TFG amb menys pàgines si així es guanya en qualitat. Un treball amb un nombre excessiu de pàgines habitualment sol ser sinònim de baixa qualitat.

5. Citacions i notes a peu de pàgina

Totes **les obres de les citacions** s'han de fer constar en **format APA 7 a la Bibliografia**. Pel que fa a **les notes al peu de pàgina** també s'han de fer constar en **format APA 7** assegurant-se que el tipus de lletra de la nota és el que correspon i amb una mida de 2 punts per sota de la mida triada per al TFG. S'aconsella vivament que les fonts consultades siguin rigoroses i actuals. L'ús de fonts genèriques i poc rigoroses (*Wikipedia*, fullets, manuals d'ús, premsa no especialitzada i no acadèmica) no serà acceptat de cap manera i suposarà la no acceptació del TFG.

Normes APA 7

Les referències bibliogràfiques són anotacions que es fan en un text per a indicar d'on s'ha tret la informació. Hi ha dos formats bàsics per a presentar les cites en el text. Pots presentar la **cita de manera narrativa o en parèntesi després de el text citat** (al final d'una frase o paràgraf).

- **Cita narrativa.** Aquest tipus de cita és coneguda com basada en l'autor, perquè al començament de la frase es va a afegir el nom de l'autor. En les cites narratives, **el nom de l'autor s'incorpora a el text com a part de la frase i l'any segueix entre parèntesis**. Exemple: Segons assenyala Gutiérrez-Aragón (2020), l'economia sempre ha estat considerada una ciència empírica no experimental.
- **Cita a parèntesi / parentética (basada en el text).** En les cites entre parèntesis, el **nom de l'autor i la data de publicació apareixen entre parèntesis al final d'una frase o paràgraf**. Exemple: ...blablabla (Gutiérrez-Aragón, 2020).

Hi ha dos tipus de cita, la cita textual i no textual. Depèn de si la informació és literal de la font.

- **Cita textual:** La part que **s'ha agafat literal del llibre o document ha de escriure entre cometes**. S'indica **entre parèntesis el cognom de l'autor, una coma, l'any d'edició, dos punts i el número de pàgina**. "...blablabla" (Gutiérrez, 2020: 43) **(on 43 indica el nombre de la pàgina)**. La cita textual s'ha d'empurar amb cura i sols si n'és adient.
- **No textual:** La idea és l'autor del document consultat però **les paraules són de qui elabora el TFG** (resum, canvis, etc.). No s'han de posar cometes i **just quan s'acaba la idea s'obre parèntesi, s'escriu el cognom de l'autor, una coma i l'any d'edició**. ...blablabla (Gutiérrez, 2019). Pot ser narrativa o parentética.

Si té **cognom doble**: ...blablabla (Gutiérrez-Aragón, 2018)

Si hi ha **més d'un autor**: ...blablabla (Gutiérrez-Aragón, Fondevila-Gascón y Berbel-Giménez, 2020)

Si hi ha **més de 3 autors**: ...blablabla (Gutiérrez-Aragón *et al.*, 2015)

Si s'ha realitzat un **resum a partir de lectura de diferents autors, s'especificaran tots, de forma cronològica i separant cada font amb punt i coma**. Ej.: ...blablabla (Fondevila, 2008; Castells, 2011; Gutiérrez-Aragón, 2016)

Com indicar les referències bibliogràfiques en la Bibliografia segons sigui la font:

Llibre

Autor, N. (2020). *El títol del llibre*. Editorial.

Autor 1, N. i Autor 2, N. (2020). *El títol de el llibre*. Editorial.

Autor 1, N., Autor 2, N. i Autor 3, N. (2020). *El títol de el llibre*. Editorial.

Exemple:

- Gutiérrez-Aragón, Ó. (2016). *Fundamentos de Administración de Empresas (2ª edición)*. Ediciones Pirámide.

Capítol d'un llibre amb editor o coordinadors

Autor, N. (2020). Títol de capítol. A N. Cognom de l'Editor (Ed.). *Títol de el llibre* (pàgines xx-xx). Editorial.

Exemple:

- Fondevila-Gascón, J.F., Miotto, G., Gutiérrez-Aragón, Ó. y Polo-López, M. (2018). Uso de comunicación mediante redes sociales en hoteles: análisis comparativo. A A. Rodríguez-Gómez, M. García-Torre i M.J. Cerdá-Bertoméu (coord.). *La empresa comunica: protocolo y lenguaje organizacional* (99-112). Editorial GEDISA (on 99-112 indica les pàgines)

Article de revista o diari

Autor, N. (2020). El títol de l'article. *Nom de Revista*, volum (nombre de revista), pàgines. [DOI](#) o [URL](#)

Autor 1, N. i Autor 2, N. (2020). El títol de l'article. *Nom de Revista*, volum (nombre de revista), pàgines. [DOI](#) o [URL](#)

Autor 1, N., Autor 2, N. i Autor 3, N. (2020). El títol de l'article. *Nom de Revista*, volum (nombre de revista), pàgines. [DOI](#) o [URL](#)

Exemples:

- Araújo-Albuquerque, P. (2023). Territorios-museo en espacios marginales. Puesta en valor e interpretación del patrimonio cultural de la frontera del Bajo Guadiana. *Pasos, Revista de Turismo y Patrimonio Cultural*, 21(3), 527-536. <https://doi.org/10.25145/j.pasos.2023.21.036> (on 21 indica el volum, 3 indica el nombre i 527-536 les pàgines)
- Gutiérrez-Aragón, Ó. (2020). Crecimiento versus desarrollo sectorial: el caso del sector veterinario en España. *Boletín de Estudios Económicos*, 75(229), 171-196. <https://is.gd/eE65Pi> (on 75 indica el volum, 229 indica el nombre i 171-196 les pàgines) (En cas que l'article no tingui assignat un DOI, és convenient que s'escurci la URL de l'article. Un bon escurçador de URL és <https://is.gd/>)

- Gutiérrez-Aragón, Ó., Barahona-Márquez, F. i Berbel-Giménez, G. (2018). Efectos del incremento del tipo de gravamen del IVA en 2012 sobre el empleo y las condiciones laborales en el sector veterinario en España. Influencia en la profundización de la brecha laboral de género. *Estudios de Economía Aplicada*, 36(3), 921-944. <http://dx.doi.org/10.25115/eea.v36i3.2560>
- Gutiérrez-Aragón, Ó. i Fondevila-Gascón, J.F. (2017). La preocupación por la gestión de los recursos naturales. Un viaje desde la economía clásica a la economía ambiental. *Sistema, Revista de Ciencias Sociales*, 248, 77-92. <https://is.gd/faA36j> (cal notar que si no hi ha distinció entre volum i nombre tan sols es posa la xifra que es tingui, sense parèntesis, en aquest cas 248 és el nombre de la revista)

Pàgina web

Autor, N. (2020). Títol del contingut. <http://www.elquesigui.com>

Autor 1, N. i Autor 2, N. (2020). Títol del contingut. <http://www.elquesigui.com>

Autor 1, N., Autor 2, N. i Autor 3, N. (2020). Títol del contingut. <http://www.elquesigui.com>

Exemple:

- Ajuntament de Barcelona (2008). Anuaris Estadístics de la Ciutat de Barcelona. 1996-2020. <https://is.gd/HGmuGy> (És convenient que s'escurci la URL. Un bon escurçador de URL és <https://is.gd/>)

Si hi ha un autor o autors que en el mateix any tenen diverses publicacions, farem el següent:

Com cita:

...blablablabla (Gutiérrez-Aragón i Gassiot-Melian, 2020 a)

...blablablabla (Gutiérrez-Aragón i Gassiot-Melian, 2020 b)

A la **bibliografia**:

- Gutiérrez-Aragón, Ó i Gassiot-Melian, A. (2020 a). Relación entre la brecha salarial de género y la brecha generacional. El caso del sector veterinario español. *Estudios de Economía Aplicada*, 38(3), 1-17. <http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i3.3074>
- Gutiérrez-Aragón, Ó i Gassiot-Melian, A. (2020 b). *Análisis de la brecha laboral generacional y de género del sector veterinario en Andalucía*. Asociación Empresarial Malagueña de Veterinarios (AEMAVE). <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.2.28519.68007>

Altra normativa general sobre las referencias:

- Ha d'usar **bibliografia rigorosa o acadèmica** i fugir d'obres generals (tipus enciclopèdies, diccionaris de el màrqueting ...) i/o divulgatives.
- **Wikipedia no és una font en termes acadèmics**, a l'igual que altres similars i enciclopèdies en paper tradicionals. Les enciclopèdies aporten una informació genèrica, no en profunditat.
- A cada il·lustració, fotografia, taula, gràfic o mapa ha d'indicar-sota la mateixa l'autor i any. Aquesta font, si només apareix amb motiu de la il·lustració, s'ha de **fer figurar a la Bibliografia si es tracta de una font acadèmica o com nota la peu de pàgina si no ho és**.

6. Acceptació del TFG per la seva defensa

En primer lloc, **caldrà l'informe favorable del tutor i del coordinador**. En cas de disparitat d'opinió entre tutor i coordinador s'aplicarà el recollit a la normativa del TFG (preval l'opinió de Coordinació de TFG). Per altra banda, **per poder ser admès a defensa el TFG ha de complir tots els requisits del compromís de responsabilitat i qualitat** que l'estudiant va signar a l'inici de la tutorització:

- **No plagiar** textos, imatges, gràfics, taules i altres components comuns en un treball acadèmic de qualsevol font bibliogràfica o digital, en tot cas citant-ne adequadament l'origen.
- Elaborar un **marc teòric provinent principalment de fonts indexades** (un mínim del 50%, sent preferible per sobre del 75%), en què cada paràgraf o idea exposats apareguin citats. El 80% de les referències han de ser dels darrers 7 anys.
- Utilitzar el **format APA en les cites** que apareixen en el text del seu TFG (utilitzant sempre el cognom o cognoms de l'autor o autors i l'any de publicació del document utilitzat com a font, mai apareixent en les cites el nom o les inicials d'aquest o el títol del document).
- **No practicar l'abús de cita** (excés de literalitat de la font, més de 5 línies seguides de la mateixa font o citar més de 4 vegades el mateix document en el TFG).
- Que **tots els autors i documents citats** apareguin a la **bibliografia**.
- Que **tots els autors i documents que apareixen a la bibliografia** estiguin al seu torn **citats en el text** del TFG.
- Utilitzeu només el **format APA en la preparació de la bibliografia**.
- Utilitzar **alguna tècnica o eina quantitativa o qualitativa o ambdues** en l'elaboració de la **part pràctica o anàlisi de resultats** del TFG.
- Extreure les **conclusions del TFG** en relació amb el marc teòric i l'anàlisi de resultats.
- **No intentar començar o lliurar una primera versió avançada del TFG al tutor quan falti menys d'un mes per al lliurament definitiu**.

En cas d'incomplir algun dels anteriors compromisos, s'entendrà que l'alumne **RENUNCIA** a presentar el TFG durant el curs acadèmic i haurà de matricular-se i tractar de superar l'assignatura el curs següent.

7. Convocatòries de TFG

Només hi ha **una convocatòria anual** que es pot escollir de **dues opcions**:

- a. **Convocatòria de maig** (lliurament al maig, defenses al juny o juliol)
- b. **Convocatòria extraordinària** (lliurament al juliol, defenses al setembre)

Hi ha altra **convocatòria extraordinària al febrer per alumnes repetidores de la assignatura de TFG** (lliurament al desembre, defenses al gener).

8. Acte acadèmic de la defensa del TFG

Els **tribunals** han d'estar formats per **tres membres: president, secretari i vocal**. Els càrrecs seran exercits pel **coordinador/a de TFG**, el **tutor/a del TFG** i **un o dos vocals**, segons sigui necessari,

designats d'entre el personal docent dels departaments que imparteixen docència en el grau objecte de l'avaluació o que col·laborin amb un grup de recerca d'EU Mediterrani amb el vistiplau de Direcció Acadèmica. En **cas d'absència d'un dels membres del tribunal per causes d'emergència justificades**, el tribunal podrà estar **integrat per dos membres**. Si faltessin dos membres del tribunal, l'acte de defensa s'ajornaria.

Els **estudiants** han d'estar **disponibles i localitzables al llarg de tot el període d'avaluació previst per a les defenses**, atès que, en cas de canvi de data, han de poder-s'hi adaptar en ser dies lectius. Si en període lectiu **l'estudiant no pot assistir a l'acte de defensa per un canvi de data per causes justificades del tribunal**, caldrà que **presenti el corresponent justificant** i es buscaria una nova data sempre que sigui possible.

L'estudiant pot escollir si vol fer la defensa presencial o virtual (sempre que la situació ho permeti) i haurà de ser-hi **15 minuts abans de l'hora programada**. La defensa consta de les **següents parts**:

1. **Presentació del TFG i tribunal** per part del Coordinador (aprox. 1 minut).
2. **Explicació oral de l'estudiant** (o estudiants) (de 12 a 15 minuts aproximadament) amb aquesta estructura: **justificació de la temàtica escollida, objectius i hipòtesis, metodologia, resultats principals (el més destacable del treball), conclusions (és la part més important)**.
3. **Preguntes/comentaris dels membres del tribunal** (entre 15 i 25 minuts). L'estudiant prendrà notes per poder respondre a els preguntes o comentaris
4. **Deliberació de la nota per part del tribunal** (només hi serà el tribunal a l'aula)
5. **Comunicació de la nota** (que serà la mateixa per al Grau de Turisme i per al Grau de Màrqueting) i lliurament de l'acta del TFG.

La defensa d'un TFG és un acte acadèmic en què s'indiquen els **aspectes positius del TFG, els punts a millorar o altres qüestions sempre amb l'objectiu d'aprendre** (en dues direccions tribunal/alumnes i alumnes/tribunal). La defensa és un **acte públic per a tota la Comunitat de l'Escola Universitària Mediterrani**. S'aconsella que estudiants d'altres cursos vagin a veure defenses de TFG. L'estudiant pot convidar a amics i familiars. El públic no podrà intervenir en la defensa excepte que hi hagi un/una doctor i que s'acrediti com a tal prèviament al Coordinador, o hi hagi algú rellevant prèviament interpel·lat.

9. Qualificació del TFG

La **nota final del TFG** és la **mitjana ponderada** de la valoració concedida al **treball escrit (50% de la nota final)**, la **defensa oral (30%)** i les **competències (20%)**.

La **qualificació de la defensa oral** quan el TFG sigui elaborat per dos membres podrà ser **diferent per a cada estudiant**.